

Ανοίγει δρόμους στο εξωτερικό η καλλιέργεια της ρίγανης

Βρίσκεται στην κορυφή της πυραμίδας των αρωματικών φυτών όχι μόνο εξαιτίας της μεγάλης ζήτησης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, αλλά και επειδή είναι μία από τις πλέον επικερδείς καλλιέργειες με μικρό κόστος παραγωγής και ελάχιστες καλλιεργητικές φροντίδες. Ο λόγος για τη γνωστή σε όλους ρίγανη που μπορεί να αξιοποιηθεί πολλές κατηγορίες εδαφών, ακόμη και ορεινών αλλά και μειονεκτικών περιοχών. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια σημαντική αύξηση της καλλιέργειας της ρίγανης. Η καλλιέργειά της εντοπίζεται κυρίως στη Μακεδονία, τη Θράκη και τη Θεσσαλία. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα και η Γερμανία είναι εκείνες με τις περισσότερες καλλιεργήσιμες εκτάσεις ρίγανης, με τις κυριότερες χώρες προορισμού των ελληνικών εξαγωγών να είναι οι ΗΠΑ και η Γερμανία.

Με τις εταιρείες που παράγουν και εμπορεύονται αρωματικά φυτά να προτιμούν εκείνα που μπορεί να πιστοποιηθούν και ως βιολογικά, η οικονομική απόδοση της ρίγανης φτάνει να είναι υπερδιπλάσια όταν η καλλιέργεια είναι βιολογική. Η ρίγανη αποδίδει ικανοποιητικά από το τρίτο έτος και μετά, φτάνοντας έως 300 κιλά στο στρέμμα όταν η καλλιέργεια είναι αρδευόμενη. Η περιεκτικότητα σε ριγανέλαιο είναι δυνατόν να φτάσει μέχρι και 7%, με τον μέσο όρο να κυμαίνεται από 3 έως 4%.

1

Περιζήτητη σε Ευρώπη και ΗΠΑ, η ρίγανη αποφέρει σημαντικά έσοδα στους παραγωγούς

2

Υπερδιπλάσιες οι αποδόσεις όταν η καλλιέργεια είναι βιολογική

Ρίγανη: Επικερδής

ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΚΟΣΤΟΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ, Η ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΙ Η ΥΨΗΛΗ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΝΑΝΟΥ

Βρίσκεται στην κορυφή της πυραμίδας των αρωματικών φυτών, όχι μόνο εξαιτίας της μεγάλης ζήτησης στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, αλλά και επειδή είναι μία από τις πλέον επικερδείς καλλιέργειες με μικρό κόστος παραγωγής και ελάχιστες καλλιεργητικές φροντίδες.

Ο λόγος για τη γνωστή σε όλους ρίγανη που μπορεί να αξιοποιήσει πολλές κατηγορίες εδαφών, ακόμη και ορεινών αλλά και μειοεκτικών περιοχών.

Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε,

► **Η καλλιέργεια της ρίγανης εντοπίζεται κυρίως στη Μακεδονία, τη Θράκη και τη Θεσσαλία**

ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια σημαντική αύξηση της καλλιέργειας της ρίγανης.

Τάση που εμφανίζεται επίσης και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και στις ΗΠΑ.

Και αυτή η αύξηση δεν έχει να κάνει μόνο με το γεγονός ότι η ρίγανη ανήκει σε μια οικογένεια φυτών η αγορά των οποίων ξεπερνά τα 20 δισ. ευρώ παγκοσμίως, αλλά κυρίως τις διαρκώς αυξανόμενες προοπτικές ανάπτυξης που εμφανίζει, λόγω της μεγάλης ζήτησης που παρατηρείται στη βιομηχανία τροφίμων, στη φαρμακοβιομηχανία και στην αρωματοθεραπεία με αντικείμενο την παρασκευή αιθέριων ελαίων.

Σε επίπεδο παραγωγής, η γέτιδες χώρες είναι αυτές της Ασίας, ενώ σε επίπεδο καταναλώσης οι ΗΠΑ, η Γερμανία, η Ιαπωνία και η Γαλλία. Η Τουρκία, η Αίγυπτος, η Τυνησία και το Ισραήλ παράγουν και εξαγωγούν μεγάλες ποσότητες αρωματικών φυτών και βοτάνων και προϊόντων τους.

ΑΥΤΟΦΥΕΣ ΦΥΤΟ

Αναπτύσσεται σε ποικιλία εδαφών, αντέχει στην ξηρασία

Η ρίγανη συναντάται ως αυτοφύες φυτό σε μεγάλη ποικιλία εδαφών και κλιμάτων από παραθαλάσσιες έως ορεινές περιοχές, στη νησιώτικη και την ηπειρωτική Ελλάδα, σε πλούσια και φτωχά εδάφη. Αναπτύσσεται σε ποικιλία εδαφών, με καλή στράγγιση. Δεν είναι φυτό απαιτητικό σε θρεπτικά στοιχεία, καθώς έχει μικρές απαιτήσεις σε άζωτο, φώσφορο και κάλιο, με τη λίπανση να εφαρμόζεται στο τέλος φθινοπώρου έως τις αρχές του χειμώνα. Ο συνδυασμός των βασικών στοιχείων με επάρκεια ικνοστοιχείων (πλήρης ισόρροπος λίπανση) δίνει πολύ καλύτερη παραγωγή. Η ρίγανη αντέχει στην ξηρασία και μπορεί να καλλιεργηθεί ως ετήρικό είδος. Σε περίπτωση παρατεταμένης ξηρασίας, ιδίως την περίοδο της άνοιξης, ένα ή και δύο ποτισματα είναι ωφέλιμα, αυξάνοντας την απόδοση, χωρίς να μειώνεται ιδιαίτερα η ποιότητα.

Στην Ελλάδα, παρότι κλιματολογικά ευνοείται η καλλιέργεια αρωματικών φυτών και βοτάνων, εξακολουθεί να θεωρείται μια νέα μορφή καλλιέργειας και δεν έχει αναπτυχθεί επαρκώς, καθώς οι καλλιεργούμενες εκτάσεις σήμερα δεν ξεπερνούν τα 30.000 στρέμματα.

Η καλλιέργειά της εντοπίζεται κυρίως στη Μακεδονία, τη Θράκη και τη Θεσσαλία. Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ελλάδα και η Γερμανία είναι εκείνες με τις περισσότερες καλλιεργήσιμες εκτάσεις ρίγανης, με τις κυριότερες χώρες προορισμού των ελληνικών εξαγωγών να είναι οι ΗΠΑ και η Γερμανία.

Οι εισαγωγές προέρχονται από την Τουρκία, τη Βουλγαρία και την Αλβανία.

Η Ελλάδα θεωρείται μία από τις πλουσιότερες χώρες σε αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά, γεγονός που ανοίγει νέους και αρκετά προσοδοφόρους δρόμους στις αγροτικές καλλιέργειες, αν υπάρξει η απαιτούμενη οργάνωση για

να αξιοποιηθούν. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον συγκεκριμένο κλάδο θεωρούνται μικρές, αλλά το μέγεθός τους δεν είναι περιοριστικό όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα στη διεθνή αγορά.

Αλλωστε, οι εδαφολογικές και κλιματικές συνθήκες της χώρας μας ευνοούν ιδιαίτερα την ανάπτυξη αρωματικών φυτών που δίνουν προϊόντα εξαιρετικής ποιότητας.

Σε όλες τις διεθνείς αγορές η ζήτηση για προϊόντα φυσικής προέλευσης είναι αυξανόμενη.

Τα αρωματικά φαρμακευτικά φυτά, αλλά και τα πολύ υψηλότερης οικονομικής αξίας δευτερογενή προϊόντα τους - αιθέρια έλαια / εκκλισηματα - έχουν ιδιαίτερα σημαντική θέση σε αυτήν την κατηγορία φυτικών προϊόντων, λόγω των πολλών και διαφορετικών χρήσεων και εφαρμογών τους σε τομείς όπως: βιομηχανία τροφίμων και ποτών, φαρμακοβιομηχανία, αρωματοποιία και αρωματοθεραπεία, βιομη-

χανία καλλυντικών, σαν αντιοξειδωτικά ή συντηρητικά, σαν καρυκεύματα - αρτύματα κ.ά.

Όμως, για τη σωστή ανάπτυξη του κλάδου αυτού, οι δράσεις θα πρέπει να βασίζονται και στη λειτουργία αντίστοιχων μεταποιητικών μονάδων (επεξεργασίας, τυποποίησης, μεταποίησης - παραγωγής αιθέριων ελαίων - εκκλισημάτων και άλλων υψηλής προστιθέμενης αξίας προϊόντων).

Τα τελευταία χρόνια γίνονται αρκετές επενδυτικές προσπάθειες με δραστηριοποίηση στον χώρο των φυσικών προϊόντων, ορισμένες εκ των οποίων έχουν ήδη εδραιωθεί και θεωρούνται επιτυχημένες.

Αλλά και μικρότερες μονάδες έχουν ξεκινήσει και εγκατασταθεί, όπως και πολλοί ιδιώτες - παραγωγοί επιθυμούν να ασχοληθούν με την καλλιέργεια των αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών παράλληλα με κάποιες μορφές μεταποίησης.

και περιζήτητα στο εξωτερικό

ΖΗΤΗΣΗ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΗΣ ΡΙΓΑΝΗΣ ΜΙΑ ΠΡΩΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΕΠΙΛΟΓΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΓΡΟΤΕΣ

Υπερδιπλάσιες αποδόσεις από τις βιολογικές καλλιέργειες

Με τις εταιρείες που παράγουν και εμπορεύονται αρωματικά φυτά να προτιμούν εκείνα που μπορεί να πιστοποιηθούν και ως βιολογικά, η οικονομική απόδοση της ρίγανης φτάνει να είναι υπερδιπλάσια όταν η καλλιέργεια είναι βιολογική.

Η ρίγανη αποδίδει ικανοποιητικά από το τρίτο έτος και μετά, φτάνοντας έως 300 κιλά στο στρέμμα όταν η καλλιέργεια είναι αρδευόμενη. Η περιεκτικότητα σε ριγανέλαιο είναι δυνατόν να φτάσει μέχρι και 7%, με τον μέσο όρο να κυμαίνεται από 3

έως 4%. Το κόστος εγκατάστασης μιας φυτείας ρίγανης εκτιμάται στα 220 ευρώ ανά στρέμμα, συμπεριλαμβανομένων και των δαπανών του φυτωρίου, με την τιμή της ξηρής δρόγης να κυμαίνεται από 1,8 ευρώ έως 2,3 ευρώ όταν αφορά σε συμβατική καλλιέργεια και τα 5-6 ευρώ όταν πρόκειται για βιολογική καλλιέργεια. Τα έσοδα ανά στρέμμα ξεκινούν από 400 ευρώ και μπορούν να ξεπεράσουν τα 1.000 ευρώ, όταν η καλλιέργεια είναι πιστοποιημένη βιολογικά.

Στο κόστος παραγωγής, το μεγαλύτερο ποσοστό των δαπανών καταλαμβάνει το αναλώσιμο κεφάλαιο και ιδιαίτερα το κόστος καταπολέμησης των ζιζανίων. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να υπολογισθεί και το ενοίκιο της ξηρικής γης, καθώς και η αμοιβή της ξένης μηχανικής εργασίας, κυρίως για τη συγκομιδή. Το μέσο κόστος παραγωγής ανέρχεται στα 1,04 ευρώ το κιλό. Για να είναι βιώσιμη η καλλιέργεια, η τιμή πώλησης του προϊόντος θα πρέπει να είναι πάνω από 0,7 ευρώ ανά κιλό, προκειμένου να καλυφθούν οι δαπάνες παραγωγής του προϊόντος. Η συγκομιδή της ρίγανης ξεκινάει από το 2ο έτος. Η συλλογή γίνεται όταν το φυτό είναι σε πλήρη άνθηση, με χορτοκοπτικό μηχανήμα και σε ύψος 8-10 εκατοστά πάνω από το έδαφος. Δεν πρέπει να συγκομίζεται η ρίγανη ύστερα από βροχή, αλλά πρέπει να περάσει περίπου μία βδομάδα. Η ποσότητα που συλλέγεται μεταφέρεται για ξήρανση είτε σε χώρο με σκιά, είτε σε ξηραντήριο.

Σε διαφορετική περίπτωση, αφήνεται στο χωράφι για μια μέρα να στεγνώσει και μετά δένεται σε μπάλες ή αλωνίζεται με βερμικουλίτιο σιταριού που έχει υποστεί μετατροπές. Η απόδοση σε κλωρή μάζα φτάνει τα 300-400 κιλά ανά στρέμμα, που αντιστοιχεί σε 100-150 κιλά ξηρό βάρος ανά στρέμμα.

Τι πρέπει να γνωρίζουν οι παραγωγοί

Η καλλιέργεια της ρίγανης είναι ξηρική και χρειάζεται πότισμα κατά την εγκατάσταση στο χωράφι αλλά και μετά τη συγκομιδή, ώστε να αντεπεξέλθουν τα φυτά καλύτερα από το σοκ. Γενικά, όμως, όσο πιο συχνά ποτίζουμε, τόσο μειώνεται η περιεκτικότητα σε αιθέριο έλαιο.

Ο σπόρος σπέρνεται σε απορσία, όπως ο καπνός, που ετοιμάζονται είτε τέλη Ιουλίου με αρχές Αυγούστου (φθινοπωρινή εγκατάσταση), είτε μέσα Ιανουαρίου με αρχές Φεβρουαρίου (ανοιξιάτικη εγκατάσταση).

Η όριστη θερμοκρασία ανάπτυξης της ρίγανης κυμαίνεται από 18-22°C με όρια ανάπτυξης από 4 έως 33°C, ενώ το ριζικό της σύστημα σε καλά ανεπτυγμένα φυτά αντέχει σε ακραίες θερμοκρασίες. Επιβιώνει και σε χαμηλά επίπεδα φωτισμού, αλλά για να επιτευχθεί υψηλή περιεκτικότητα σε αιθέριο έλαιο το φως είναι απαραίτητο.

Η ρίγανη πολλαπλασιάζεται κυρίως με σπόρο ή με παραφυώδες και διαίρεση φυτών που λαμβάνονται από παλιές φυτείες. Μπορεί επίσης να πολλαπλασιασθεί με μοσχεύματα. Η εγκατάσταση της καλλιέργειας γίνεται τόσο το φθινόπωρο όσο και την άνοιξη.

Η ποιότητα της ρίγανης καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από το συστατικό καρβακρόλη που βρίσκεται στο ριγανέλαιο και κυμαίνεται από 70 έως 85%, ενώ σε αυτοφυείς πληθυσμούς μπορεί να ξεπεράσει και το 90%. Πρέπει να σημειωθεί ότι η απόδοση σε ριγανέλαιο και το ποσοστό της καρβακρόλης έχουν σχέση με τον καλλιεργούμενο πληθυσμό, ποικιλία ή κλώνο, το κλίμα, το έδαφος, το υψόμετρο, καθώς και τις συνθήκες της καλλιέργειας (άρδευση, λίπανση κ.λπ.).

Το αιθέριο έλαιο της ρίγανης και τα συστατικά που το αποτελούν χρησιμοποιούνται για τις αντιμικροβιακές τους ιδιότητες στη βιομηχανία τροφίμων, αυξάνοντας την ικανότητα συντήρησής τους και μειώνοντας την ανάπτυξη του αντίστοιχου μικροβιακού πληθυσμού. Το αιθέριο έλαιο της παρουσιάζει ισχυρή αντιβακτηριακή δράση κατά διαφόρων μικροοργανισμών και αναστέλλει την ανάπτυξη μυκήτων.

Παρουσιάζει ισχυρή τοξική δράση εναντίον ιών και καρκινογόνων κυττάρων, καθώς και αντιοξειδωτική δραστηριότητα που σχετίζεται ιδιαίτερα με την παρουσία της καρβακρόλης και της θυμόλης, αλλά και γλυκοσιδίων, φλεβονοειδίων και φαινολικών οξέων.